

سخنرانی روز حافظ

در گوهدشت لرستان

سید حسن امین

ششم- کلید شعر حافظ دو چیز است: ۱- عشق ۲- رندی
هفتم - دلایل اختلاف نسخ
هشتم - اشعار منسوب
نهم - خلاصه‌ی کلام: ما دو حافظ داریم:
الف. لسان الغیب است با اندیشه‌ها و پیام‌های زمان‌ناپذیر.
این حافظ جهانی‌ست که گوته (شاعر و فیلسوف بزرگ
آلمان) در قرن نوزدهم و سکلیانوس (شاعر اتریشی) در قرن
بیستم او را عاشقانه ستوده‌اند. یعنی همان جوهر وجودی که
هر نابغه و متفکری را عاشق حافظ کرده است.
ارواح بلند با هم پیوند خورده‌اند. حافظ ایرانی: شراب و می
/ عارف یا صوفی

دهم. دلایل یا رمز مقبولیت حافظ ائتلاف و آمیزش هر
سه منبع و سرچشمه فرهنگ ایران. حافظ شاعر صلح و
دوستی‌ست و انسان را به مدارا، عشق و معنویت فرا می‌خواند.
با این پیام جهانی حافظ، سخن را خود را به پایان می‌برم:

آسایش دو گیتی تفسیر این دو حرف است

با دوستان مروت با دشمنان مدارا ■

□ در این سخنرانی کوتاه، فهرست‌وار چند نکته را یادآور
می‌شویم. از کل به جزء و از کلی به جزئی یا از کبروی به
صغروی می‌رویم و بعد نتیجه‌گیری می‌کنیم:
یکم - شعر، هنر ملی ما ایرانیان است و در ادبیات فارسی
نظم بر نثر می‌چربد.

دوم - شاعران بزرگ ما فردوسی، سعدی، حافظ، مولوی،
خیام، ناصرخسرو و نظامی هر کدام جایگاه ویژه‌ی خود را دارند.
اما حافظ، محبوب‌ترین شاعر نزد ایرانیان است. در عین حال،
او همگام با خیام و مولوی، یکی از سه چهره‌ی ادبی‌ست که
فرهنگ ایرانی و زبان فارسی را در سطح جهانی نمایندگی
می‌کند.

سوم - حافظ غزل‌سراست و شعر او واسط عشق زمینی سعدی
و عشق آسمانی مولوی توأم با اندیشمندی و اندیشه‌مندی خیام
است.

چهارم - برای بررسی حافظ ما دو راه داریم:

الف. بررسی حافظ تاریخی یعنی توجه به تأثیرپذیری حافظ
از محیط، تأثیرپذیری او از شعر ماتقدم، پیوند او با پادشاهان و
حکام وقت، حتی نگاه به مذهب و دین حافظ که همان مذهب
و دین غالب عصر اوست. با این محاسبات، ما باید تاریخ عصر
حافظ را بشناسیم و جامعه‌سناسی شعر او را بررسی کنیم. این
پژوهشی‌ست عالمانه، آکادمیک و خشک و تلخ.

ب. بررسی حافظ ذهنی که نماینده‌ی وجدان جمعی ماست و
ما با انتزاع ویژگی‌های شخصی او یعنی ارتقاء و اعتلاء دادن او
از محدودیت‌های زمانی و مکانی، از او در نظر خودمان حافظی
اسطوره‌یی و لسان الغیب ساخته‌ایم، به این تعبیر: هر که، نقش
خویش می‌بیند در آب، یا: هر کسی از ظن خود شد یار من.

پنجم - حافظ آمیزه‌یی از سعدی و مولوی و خیام است.
شکوک و ردود حافظ عبارتند از:

۱- وای اگر از پس امروز بود فردایی،

۲- پیر ما گفت خطا بر قلم صنع نرفت

روز بزرگداشت حافظ در کنگره‌ی استانی در گوهدشت